

Dwars door de duinen

Nieuwtjes en weetjes over planten, dieren en duinen

Een bruine beer. Stel je voor hoe deze enorme beesten nog niet lang geleden door de bossen van West-Nederland liepen... Foto: Martin Mollet, Saxifraga

Beren in de oude duinen

Tot ongeveer duizend jaar geleden leefden er nog bruine beren in de bossen op de Oude Duinen in West-Nederland. Dat bleek uit een vondst van botten van een berenpoot in het zuidwesten van de Amsterdamse Waterleidingduinen, in de gemeente Noordwijk. Door verstuing kwam daar vanonder het zand van de 'gewone' jonge duinen een stukje van de 'oude duinen' aan het oppervlak. Die waren daar al duizenden jaren aanwezig voordat de jonge duinen - op de oude - ontstonden. Uit historische beschrijvingen en andere botvondsten kan worden afgeleid dat deze Noordwijkse beer een van de laatste in ons land moet zijn geweest.

Lente in het duin: de fitis

De fitis is in veel duingebieden de meest talrijke broedvogel. Hij zit vooral in struiken en jong bos. In goede terreinen leven meer dan honderd paar per vierkante kilometer. Op een vroege morgen in april kom je daar aan de lopende band zingende fitissen tegen. Het is een echte zomergast. De eerste arriveren eind maart en in de loop van september zijn de meeste weer vertrokken. De fitis is een kleine vogel met een grijsgroene rug en een geelwitte borst en buik. Vaak laat hij zich goed zien terwijl hij op een niet te hoge tak zit te fluiten. Het is een vrij simpel en vriendelijk melodietje dat je zonder veel moeite kunt leren herkennen.

Foto: René van Rossum

Groot herstel Meeuwenduinen

In de duinen op de Kop van Schouwen zijn afgelopen winter flink wat herstelmaatregelen uitgevoerd. In de Meeuwenduinen zijn stukken met struiken weggehaald, vooral duindoorn en Amerikaanse vogelkers. Op een aantal plekken is er vrij diep - tot een halve meter - geplagd. De bovenste, voedsel- en humusrijke bodemlaag is afgegraven. Schoon, voedselarm duinzand komt daardoor weer boven en in de valleien kan het grondwater het oppervlak weer bereiken. Zo worden zowel droge open duinen als vochtige duinvalleien hersteld. Deze verjongingskuur is nodig omdat er nog altijd te veel stikstof - in feite kunstmest - uit de lucht valt. De maatregelen worden betaald vanuit het Programma Aanpak Stikstof. Hopelijk komen er ook voldoende maatregelen om de stikstofuitstoot zelf aan te pakken.

Meeuwenduinen. Foto: Joop van Houdt, <https://beeldbank.rws.nl>, Rijkswaterstaat

Vals muizenoor steekt over

Vals muizenoor is in Nederland een van de zeldzaamste duinplanten. Dat is merkwaardig want ons land ligt in het hart van zijn Noordwest-Europese verspreidingsgebied. Hij werd pas in 1966 ontdekt in de duinen van Terschelling. Waarschijnlijk had hij zich pas kort tevoren op dit Waddeneiland gevestigd. Vorig jaar september dook hij op in de Kooioerderstuifduinen op Ameland, aan de oostkant van het eiland. Na enig wetenschappelijk debat was de conclusie dat vals muizenoor Ameland waarschijnlijk zonder menselijke hulp heeft gekoloniseerd. En waarom ook niet?

Vals muizenoor lijkt veel op (gewoon) muizenoor. Hij heeft kortere en dikkere uitlopers met aan het eind grotere dicht bij elkaar staande bladen. Ook is hij hariger dan zijn veel algemenere neef. Foto: Peter Meininger, Saxifraga

Vrijwilligers van de KNNV afdeling Voorne tellen een keer per jaar alle vleermuizen in de bunkers in de duinen van Voorne. De rest van de winter worden de vleermuizen met rust gelaten. Foto: Karel Adriaanse

Record aantal vleermuizen op Voorne

In de bunkers in de duinen van Voorne is begin januari een record aantal overwinterende vleermuizen geteld. Vrijwilligers van de afdeling Voorne van de KNNV noteerden in totaal meer dan 450 exemplaren. De meeste waren watervleermuizen, maar er waren ook veel grootoorvleermuizen. In het hele land worden een keer per jaar, midden in de winter, alle bekende overwinteringsplaatsen geteld om een goed beeld te krijgen van de landelijke populatie. Ook in bunkers in andere duingebieden zit het aantal overwinterende vleermuizen al jaren in de lift.

Razende Bol, een van de onbewoonde zandeilandjes van de Waddenzee. Je kunt het eiland met een bootje bezoeken, maar het noordelijk deel van de Razende Bol is tussen 15 mei en 1 november niet toegankelijk. Let ook buiten die periode op dat je de vogels en zeehonden niet verstoort. Foto: Rens Jacobs

Op een onbewoond eiland...

In de Waddenzee liggen tien onbewoonde eilanden. De bekendste zijn Razende Bol, Griend en Rottumeroog. De brochure 'Op een onbewoond eiland in de Waddenzee' geeft een overzicht, met informatie over de geschiedenis, flora en fauna en toegankelijkheid van elk eilandje. De brochure is te bestellen via wadden@staatsbosbeheer.nl en te downloaden via <http://www.landschapnoordholland.nl/sites/default/files/Waddenbrochure%20Op%20een%20onbewoond%20eiland.pdf>.